

Samenvatting Branchemonitor 2019-2020

MantelzorgNL wil graag in contact blijven met haar partners; weten wat ze doen, wat er speelt en welke ontwikkelingen van belang zijn. Dit is van groot belang om de dienstverlening aan de achterban te optimaliseren en het werkveld landelijk te kunnen vertegenwoordigen. Met de Branchemonitor halen we kerngegevens over de aard en omvang van de aangesloten organisaties op. In deze samenvatting staan de belangrijkste resultaten uit de Branchemonitor 2019-2020 en is een vergelijking gemaakt met voorgaande Branchemonitors.

Algemeen beeld werkveld informele zorg

- Minder organisaties dan voorheen bieden zowel mantelzorgondersteuning aan als vrijwillige inzet. Ook combineren minder organisaties zowel directe als indirecte mantelzorgondersteuning.
- De meeste organisaties zijn werkzaam in één gemeente.
- Het aantal medewerkers en fte voor ondersteuning informele zorg per organisatie, daalt sinds 2012 gestaag.
- Het totaalbudget is voor de meeste organisaties sinds 2017 gelijk gebleven en een kwart van de organisaties heeft meer dan één financieringsbron. Bijna de helft van de organisaties voorziet in de toekomst echter een daling van de structurele subsidie.

Mantelzorgondersteuning

- Slechts 29% van de organisaties die mantelzorgondersteuning bieden is het eens met de stelling dat in de gemeente voldoende gebruik wordt gemaakt van de kennis die voorhanden is over mantelzorgondersteuning. Echter, de tevredenheid over het inzetten van de expertise mantelzorgondersteuning lokaal stijgt flink indien de organisatie nauw verbonden is met het wijkteam.
- Minder organisaties dan in 2017 vinden dat de ondersteuning aan mantelzorgers in het werkgebied de afgelopen twee jaar is verbeterd.
- Het grootste knelpunt in de mantelzorgondersteuning dat door de aangesloten organisaties wordt gezien is het verschuiven van de grens formeel en informeel, gevolgd door het (gebrek aan) lokale respijtaanbod.
- De meerderheid van de organisaties heeft minder dan 1.000 mantelzorgers in beeld en biedt directe mantelzorgondersteuning aan maximaal 200 mantelzorgers.
- Steeds meer organisaties geven aan op alle basisfuncties aanbod te hebben.
- De mantelzorgwaardering is naast een blijk van waardering voor mantelzorgers voor de organisaties het belangrijkste middel om nieuwe mantelzorgers in beeld te krijgen.
- Vrijwel overal wordt de mantelzorgwaardering uitgereikt, meest in de vorm van een cadeau- of tegoedbon. Bij 68% van de respondenten is de waardering gericht op de individuele mantelzorger en bij 30% in een combinatie van collectieve- en individuele waardering. Ook is aan meer mantelzorgers dan in 2017 een vorm van waardering uitgereikt.

Vrijwillige inzet

- Organisaties zien een afname van het aantal zorgvrijwilligers
- Het aantal koppelingen tussen zorgvrijwilliger en zorgontvanger neemt eveneens af.
- Het aantal uren zorginzet blijft bij de meeste organisaties voor vrijwillige inzet stabiel
- Wachtlijsten voor vrijwillige inzet nemen niet af.
- Het grootste knelpunt dat organisaties voor vrijwillige inzet zien, is het werven van zorgvrijwilligers gevolgd door het verschuiven van de grens formeel en informeel.

Conclusie

Uit dit onderzoek onder de aangesloten organisaties van MantelzorgNL blijkt dat organisaties steeds vaker werkzaam zijn voor één gemeente, maar ook dat de organisaties minder de functies vrijwillige inzet en mantelzorgondersteuning lijken te combineren. Hetzelfde geldt voor directe en indirecte mantelzorgondersteuning. Na een stijging van de budgetten tot 2017, lijken deze de afgelopen twee jaar gestabiliseerd. Voor de toekomst voorzien de organisaties echter een daling van de structurele subsidies.

Minder organisaties dan voorheen vinden dat mantelzorgers steeds beter worden ondersteund, ondanks dat de meerderheid van de organisaties aanbod heeft op alle basisfuncties. Grootste knelpunten in die ondersteuning zijn de verschuivende grens tussen formeel en informeel waardoor meer en zwaardere zorg op de schouders van de mantelzorger terecht komt en het tekort aan toegankelijke en passende respijtzorg. De aanwezige expertise van mantelzorgondersteuning wordt lokaal (te) weinig benut, tenzij de organisatie nauw verbonden is met het sociaal wijkteam. De gemeentelijke mantelzorgwaardering wordt vrijwel overal uitgereikt aan mantelzorgers, meest in de vorm van een cadeau- of tegoedbon aan de individuele mantelzorger. Deze mantelzorgwaardering is de afgelopen jaren een het belangrijkste middel geweest om mantelzorgers in beeld te krijgen.

De vrijwillige inzet staat eveneens onder druk; minder zorgvrijwilligers waardoor minder koppelingen kunnen worden gemaakt tussen zorgvrager en zorgvrijwilliger. Ook het werven van nieuwe zorgvrijwilligers wordt gezien als het grootste knelpunt. De bestaande wachtlijsten van zorgvragers nemen dan ook niet af. Daarnaast is net als bij mantelzorgondersteuning is ook bij vrijwillige inzet de verschuiving van de grens formeel en informeel een probleem. Zorgvrijwilligers worden geconfronteerd met zwaardere en complexere problematiek, wat mogelijk een verklaring is voor het feit dat de zorginzet stabiel is. Per koppeling wordt de zorgvrijwilliger gemiddeld meer uren bij de zorgvrager ingezet vanwege de intensieve zorgvraag.

Werkwijze

In juli 2020 zijn alle 378 aangesloten organisaties van MantelzorgNL benaderd om de digitale vragenlijst Branchemonitor 2019-2020 in te vullen. Deze organisaties zijn werkzaam in de ondersteuning informele zorg. Na twee oproepen resulteerde dit in 136 respondenten, hetgeen een responspercentage van 36% geeft.

Meer weten?

Voor de volledige rapportage, kijk op (weblink toevoegen)